

Veikko Väänänen

PALOKARHUT

Veikko Väänänen

Palokarhut

© 2020 Veikko Väänänen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2294-7

Prologi

Palokarhut on Hammastunturin erämaahan ja osin Lemmenjoen kansallispuistoon sijoittuva tarina, joka kuvaa yhtä vuodenkiertoa erämaassa aikana, jona Suomi oli harmonisoitumassa eurooppalaiseksi sivistysvaltioksi. Se perustuu tositapahtumiin, joita on vuosien varsilla käsitelty erämaan kämppäpuheissa tai viranomaisten papereissa.

Tapahtumia tuntevat voivat asiayhteyksistä löytää kirjan fiktiivisille henkilöille todellisia kasvoja, mutta silloin kyse on luonnollisesti vain kuvitelmasta.

Palokarhut ei ole mikään kaunis ja tervaksentuoksuinen erätarina, eivätkä sen henkilöt ansaitse tekemisilleen ymmärrystä. Se olisi voinut ihan hyvin jäädä unohtumaan erämaiden niin monien muiden vastaavien tarinoiden joukossa, mutta silmäys tämän päivän tapahtumiin havahdutti kirjoittajan nostamaan esiin pöytälaatikkonsa pohjalla loju-
neen käsikirjoituksen.

Miten erämaiden elämä on parin vuosikymmenen eurooppalaisuuden aikana muuttunut? Ovatko tuolloin karhun ke-
vätmetsästyksen kieltämisen aikoihin (1993) niin kovasti suojelua kaivanneet erämaan pedot, karhut, sudet, ahmat ja ilvekset, saaneet Euroopan Unionin direktiivien mukaisesti niille säädetyn rauhan? Ovatko kansallis- ja luonnonpuistojen sekä erämaa-alueiden päälle perustetut eurooppalaiset

Natura 2000 -suojelualueet edistäneet erämaiden luonnon kestävää käyttöä?

Näitä asioita sopinee kysyä tänään, jolloin vuosi toisensa perästä olemme saaneet lukea ja kuulla karhujen, susien, ahmojen ja ilvestenkin salakaadoista. Käräjiä on istuttu ja tekijöiksi epäiltyjä on tuomittu sekä näytön puuttuessa vapautettu. Suuri määrä aikaa ja rahaa on käytetty metsästysrikosten torjumiseen ja selvittämiseen.

Palokarhujen tarinassa erämaiden tilannetta kuvataan perunkirjoitukseksi, jossa osalliset ja osattomat yrittävät ottaa käsillä olevasta jäämistöstä sen minkä suinkin irti saavat. Niin tekee erämaa- ja luonnonsuojelualueiden hoidosta vastaava Metsähallitus, niin tekevät perintönsä ylilaidunnuksella kalunneet poromiehet ja niin tekevät myös erämaiden ensimmäiset käyttäjät, metsästäjät, joita sivistyksen nimissä tapahtunut luonnon näennäissuojelu on suhteessa ehkäpä eniten kouraissut.

Nelikynnen kuolema

Karhu nosti päätään ja höristi tasapäisiä korviaan. Se yritti vainuta auringon suuntaan, vaikka syksynkosteaa, rus-kalehdiltä tuoksuva tuulenvire tulikin päinvastaiselta puolelta. Tunturipalon ryteiköstä oli kuulunut haukahdus, joka sai vanhan arpinaamaisen karhu-uroksen valppaaksi.

Peto oli vainunnut koiran ja ihmisen hajut jo monena päivänä, kuullutkin niiden kahistelevan palossa ja kahlovan

poroaidan toisella puolella olevassa vetisessä jängässä. Erämaassa oli ollut viime päivinä muutakin liikettä. Kolme pörisevien ja pahalta haisevien koneiden päällä keikkuvaa poromiestä oli kulkenut karhun lymypaikan ohi aita korjailleen. Yksi oli tullut ja katkaissut pistävästi ulvovalla kone-sahalla tukitolpan aivan haaskan läheltä. Peto oli juronut kuitenkin kylmäverisesti paikallaan, sillä se oli oppinut huomaamaan, etteivät koneilla ja joukossa liikkuvat ihmiset olleet vaarallisia. Näillä ei ollut mukana edes koiraa, joka olisi voinut paljastaa sakeasta ryteiköstä ihmisiä tarkkailleen erämaan keisarin.

Karhu ei voinut tietää, että puun sahannut vanhin poromies oli nylkenyt nahan monilta sen lajikumppaneilta. Koneaika ja ikä olivat tehneet kuitenkin hänestäkin vähemmän tarkkaavaisen, ja tuulen päällä kun oli, ei nenenään osunut edes haaskasta ja sen ympärille kertyneistä pedon ulosteista lähtevä vahva löyhy.

Nyt vanha arpinaamainen karhu-uros oli varuillaan metsästäjästä, vaikka oli ehtinyt niihinkin vuosien kierrossa jo tottua. Se vaistosi noiden hiljaa koiran kanssa liikkuvien ihmisten aikeet ja tunsii muutamia sinnikkäimpiä jo hajusta.

Pari vuodenkiertoa sitten arpinaama oli osunut ensilumien aikaan pesimäsijoilleen vaeltaessaan tappopaikalle, jossa pari korppia päivysti karhun sisälmyksiä ja jossa haisi vielä tuore ihmisen nuotiosija. Kerran se itsekin oli saanut metsästäjältä tuliset lähdöt luodin kirpaistessa lapaharjaa. Haava oli ollut pelkkä raapaisu, mutta paetessaan peto oli menettänyt toisen takatassunsa yhden varpaan, kun se oli rynnännyt hädissään alas tunturin louhikkoista kurua.

Karhu kohottautui takapänsä varaan kuuntelemaan ja silmäsi samalla takanaan olevaa, muutama päivä sitten tekemäänsä hirvenhaaskaa. Peto oli kokeneena pyytäjänä ahdistanut nuoren naarashirven poroaitaa vasten, ja tapettuaan

sen parilla rajulla lyönnillä, raahannut hieman syrjemmälle pieneen kumpuun tuuhean palovittikon ja katajien suojaan.

Joka syksy arpinaama oli marjomisen päätteeksi, ennen pesimään lähtöään, syönyt hirven tai poron. Aita oli hyvä apu metsästyksessä, sillä hätääntyessään saalistettava eläin laukkoi helposti sitä päin ja sotkeutui lankoihin tai joutui pyörtämään takaa-ajajan raakojen kynsien ulottuviin. Myös kesällä aita auttoi pienten, vikkeliä poronvasojen pyynnissä. Vasat olivat karhun kevätkesän herkkua.

Arpinaama oli valinnut haaskakumpunsa luontaisella vaistollaan ja vuosien tuomalla kokemuksella. Kummussa oli hyvä maata aloillaan vainuten ja kuunnellen. Haaskalta oli tarvittaessa myös helppo vetäytyä tunturipalon sokkeloihin tiheikköön.

Poromiesten vierailun jälkeen ainoa häiriö oli ollut nuoren uroskarhun yritys päästä osille hirvenraadosta. Nuorukainen oli väistynyt suosiolla arpinaaman kohottauduttua täyteen mittaansa ja puuskahdettua varoituksen. Vanhus vaistosi kuitenkin nuoren uroksen jatkavan päivystystään jossain tuulen alapuolella ja siksi haaskaa ei sopinut jättää hetkeksikään ilman vartiointia.

Nuorukainen saattoi olla arpinaaman oma jälkeläinen, mutta karhujen maailmassa uros ei vaalinut perhesiteitä. Myöskään emo ei hyväksynyt pentuaan enää jatkuvasti seuraansa sen ehdittyä toiselle vuodelle. Ei varsinkaan näin syksyllä, jolloin naaras vaistosi synnyttävänsä seuraavan pentueen lähestyvän talven pimeimmillä hetkillä. Nuori karhu sai tästedes opetella itse pyydystämään saaliinsa, ja mikäli epäonnistui, tyytyä kärkekymään toisilta jääviä haaskanrippeitä.

Arpinaama möyhensi nuoren kuusen tyvellä olevaa maakuusijaansa ja paneutui pitkälleen. Koiran haukku oli loppunut alkuunsa, eikä palosta kuulunut mitään liikettä. Peto ehti juuri laskea päänsä valtavien etutassujensa päälle ja

päästää uneliaan urahduksen, kun se kuuli lähestyvät, tassuttavat laukat ja tajusi vaalakan koiran syöksyvän tuulen alta kohti.

Karhu ponkaisi jaloilleen ja päästi vonkuvan puhalluksen. Koira pysähtyi, otti pari sivuhyppyä kohti suurempaa kuusta ja päästi muutaman käheän haukahduksen. Se ei väistänyt kuitenkaan pitemmälle vaan huiskautti hännäävästi kippuraista häntäänsä.

Muutaman sekunnin karhu ja koira mittailivat ääneti toisiaan. Sitten arpinaama puhalsi uudelleen ja hyökkäsi salamana tavoittaakseen kovin röyhkeästi käyttäytyvän pienen pirulaisen. Pystykorva kierähti viime hetkellä kuusen alaosien suojaan ja ilmaantui seuraavassa sekunnissa karhun sivulle kipakasti haukkuen.

Seurasi ankara piirileikki kuusen ympärillä. Arpinaama pieksi oksia väkevillä käpälillään ja koira väisteli harittavia kynsiä pystyen vain hetkittäin hengästyneeseen haukkuun. Se ei suostunut vetäytymään kuuselta enää tippaakaan, vaan pyöritti suurta vastustajaansa muutaman neliön alueella. Vihdoin karhu perääntyi hämillään mörähtäen makuukummulleen ja kääntyi juromaan koiralle. Pystykorva tuli perässä muutaman metrin päähän ja aloitti pedon korvissa piirullisesti raikuvan nalkutuksen.

Arpinaama ei ollut joutunut pitkän elämänsä aikana vastaamaan tilanteeseen. Muutama koira, paljon suurempikin, oli kyllä törmännyt siihen, mutta poikkeuksetta ne olivat otaneet heti käpälät alleen. Tuo rakki ei osannut pelätä ja se oli liian sukkela kuritettavaksi.

Karhu vaistosi haukun tietävän vaaraa, mutta se oli liian mustasukkainen haaskastaan. Vielä pari kertaa peto teki salamannopean rynnäkön kiusaajansa tavoittaakseen, mutta pystykorva ei antanut yllättää itseään vaan väisti sukkelasti turkkia tavoittelevat kynnet.

Arpinaama asettui lopulta istumaan haaskan ja koiran väliin, tuuhean katajapensaan sisään. Se keskittyi vahtimaan mustakuonoista, nappisilmäistä räkyttäjää ja unohti tarkkailla ympäristöään. Rinnassa tuntui raskas jysähdys, jota seurasi jostain koiran äskeisestä tulosuunnasta kimahtava laukaus. Peto kaatui luodin iskusta kyljelleen.

Karhu tajusi koiran käyvän melkein kiinni. Se veti voimalla ilmaa sieraimiinsa ja sinkosi valtavan ruhonsa ylös. Koira pyörsi nopeasti takaisin, mutta peto ei yrittänyt enää sen perään, vaan ryntäsi pää ylhäällä ja nuoria koivuja laoten ryteikköön. Kuului jälleen laukaus, mutta tulista iskua ei tullut.

Karhun pakoa ohjasi sen esi-isiltä perimä vaisto ja vuosien kouluma viisaus. Se pyörsi heti ryteikön suojaan päästyään ensin sivutuuleen ja sitten hetkeksi myötätuuleen saadakseen vainun perässä seuraavasta koirasta. Sitten, havaittuaan koiran jääneen, peto suunnisti suojaisia painaumuksia hakien kohti tunturin lakea.

Arpinaama vaistosi kuolevansa, vaikka rintaan iskenyt luoti ei tuottanut sille vielä mitään tuskaa. Ehkä kitaan nousevan veren haju viestitti pedolle jotain peruuttamatonta tapahtuneen. Luoti oli kulkenut vinosti ruhon läpi puhkaisten keuhkoja, hipaisten lapaluuta ja päätyen suuntaa muutettuun lähelle selkärankaa. Vain tuuma, pari pitemmälle ja karhu olisi vaipunut niille sijoilleen.

Nyt erämaan valtaisa, vanha kuningas oli saanut hetken aikaa etsiä viimeinen leposijansa. Vakiintuneet, talviset pesimäkuusikot olivat kaukana, mutta se kulki kuin jonkin muistin ohjaamana kohti läheistä jokikanjonian. Siellä oli kalliopesä, jossa karhu oli syntynyt tähän villiin erämaahan. Vuosien varrella peto oli joskus poikennut kallioluolalla, mutta kertaakaan se ei ollut siinä syntymänsä jälkeen talvehtinut.

Toisena pesimätalvena, jonka arpinaama oli viettänyt erauksena emonsa kanssa, pesä oli ollut kuusen juurakon alla erämaan toisella laidalla. Emo oli hätäytynyt jättämään vakinaiset pesäpaikkansa, kun kesän aikana jokikanjoniin, aivan kalliopesän lähelle, oli ilmaantunut ihmisen haiseva asentopaikka.

Verta yskien karhu-uros hoippui kanjonin kyljeltä kallioluolan suulle. Huokui siinä hetken raskaasti ja käänteli korviaan kuullakseen vain läheisen kōnkään kohinan. Sitten peto työntyi louhen pimeyteen.

Kuin arpinaaman kohtalon aavistaen istui kuukkeli luolan suuaukkoa varjostavan haaralatvaisen kuusen oksalle. Kallisteli siinä tirskahtellen mustaa päätään ja lekutteli pitkäsyttyään alemmas kanjoniin, tutkimaan kullankaivajan talveksi kylmilleen jättämän kämpän roskatunkiota.

Pekka harppoi kapean jänkänotkon yli kohti kummun laidassa olevia kuusia. Hän oli nähnyt karhun pakenevan, mutta se saattaisi pyörtää haavoissaan takaisinkin ja silloin ei ollut hyvä seisoskella suojattomana keskellä aukeaa.

Minne hittoon peto ja Muri häipyivät, kun mitään ei kuulunut? Hetken kuusten kupeella kuulosteltuaan Pekka lähti nousemaan kumpuun ase valmiina ja aistit jännitettynä. Mieltä kiehutti toinen ohi mennyt laukaus. Juuriko sitä piti niin roiskaista!

Kummun päällä mies huomasi koiran. Se nuuski jotain parinkymmenen metrin päässä koivu- ja katajaryteikössä, selkä pitkäksi venytettynä ja häntä alhaalla.

- Muri, ei mene, irti!

Pekka kohotti asetta ja lähti kiertämään sivulle nähdäkseen mitä koira tutki. Hän näki varvikon yli tumman karvan peittämän eläimen kyljen. Siihenkö se sittenkin tuupertui?

- Muri, ei mene!

Hetken tilannetta tarkkailtuaan, ja kun koira ei näyttänyt saavan karhuun eloa, Pekka lähestyi paikkaa. Vain muutamaa hiipivän askeleen otettuaan hän tunsu nenäänsä tunkeutuvan haaskan ja karhunpaskojen väkevän hajun. Pyynnin kiihkon yli pyyhkäisi ikävä aavistus ja mies tuli loppumetreit ennempää varomatta. Hirvi! Se oli hirven haaska.

- Voi helvetti, Muri, tule pois, missä karhu, missä?

Pekan oli vaikea saada koira ymmärtämään, ettei hirvi kelvannut tällä kerralla saaliiksi. Muri oli kääntänyt sekunniksi selkensä ylös loikkaavalle karhulle ja kadottanut sen sitten näkyvistään. Karhu oli rynnännyt pakoon haaskansa yli, jolloin se oli samalla sekoittanut jälkensä ja harhauttanut koiran. Haaskalla oli varmasti myös voimakas karhun haju, sillä peto näytti majoilleen kummussa jo päiviä.

Koira lähti viimein isäntänsä perässä karhun pakosuuntaan kierittyään sitä ennen itsensä ruokottoman näköiseksi ja hajuiiseksi haaskan ympärille kertyneissä karhunpaskoissa. Oman hajun piilottaminen toisten eläinten ulosteiden avulla oli kuulemma susilta periytyvä vietti, jota oli mahdoton karsia pois. Ja oli se melkoinen söpöliini tuo nallekarhukin, kun ruokapöydälleen paskoi. Pekka ei tiennyt toista elikköä, joka asui yhtä sikamaisesti kuin karhu. Sikaakin oli karsinansa ahtaudessa tarkempi siitä missä söi ja mihin ulosti.

- Mene, mene! Missä karhu, missä?

Muri oivalsi viimein pedon pakojäljen ja lähti touhukaasti sitä seurailemaan. Pian se kuitenkin pysähtyi ja kääntyi katsomaan isäntäänsä kuin kysyäkseen, juuriko pyyntiä piti vielä tuollaisen ampumisen jälkeen jatkaa.

Pystykorva oli hirvenpyynnissäkin samanlainen. Se oli

nuoruusvuosiensa karujen kokemusten, eksymisten ja eksyksissä vietettyjen nälkä öiden jälkeen oppinut, ettei pakorynnäkköön lähtenyt erämaahirveä kannattanut ruveta laukottamaan tuntureiden taa. Nytkin koira kyllä seuraili karhun jälkiä, mutta säilytti yhteyden isäntäänsä ikään kuin varmistaakseen missä vaiheessa homman saisi luovuttaa.

Pekka pysytteli koiran takana ja antoi sen tutkia rauhassa tunturipalon ryteikön ja erityisesti siellä olevat kuusisaarekkeet. Jos peto oli lymynnyt haavoissaan johonkin niistä, se saattaisi yllättää pyytäjän hyvinkin läheltä.

Kun jäljitystä oli jatkunut pari kilometriä Matinpään lakeen asti, pysähtyi Muri nuuskimaan poroaitaa. Nyt Pekka saattoi varmistua koiran olevan oikealla jäljellä, sillä verkkoaidan alalangan solmuun oli takertunut kymmensenttisiä karhun selkäkarvoja. Aidan alta oli peto ryöminyt, vaikka monesti ne kiipesivät tolpan kohdalta yli. Olikohan ollut sen verran jo huonossa kunnossa, että konttasi mieluummin kuin kiipesi, vai varoiko vain nousemasta aukeassa aidan päälle näkyviin?

Muri yritti jatkaa jäljittämistä vielä aidan toiselle puolelle, mutta Pekka vihelsi sen pois. Karhu oli mennyt näköjään tunturin yli ja oli nyt jo liian kaukana löytyäkseen ennen pimeän tuloa.

Pekka kääntyi palailemaan haaskalle päin koira yhä tarkkaan seuraillen. Murin nuuskiessa vielä kertaalleen karhun tallomia varpuja ja kiviä, mies koetti tarkkailla jälkiä löytääkseen edes pienen veripiskun todistamaan pedon haavoittumisesta. Toisaalta hän oli sataprosenttisen varma, että luoti oli osunut karhuun - ja vieläpä kunnolla. Osuma oli paiskannut karhun selvästi kyljelleen ja siksi tuntui suorastaan ihmeeltä, miten se jaksoi paeta noin pitkälle. Pekka näki vieläkin silmissään, kuinka iso etukäpälä haroi kummalla taivasta kohden kuin otetta etsien. Seuraava näky olikin jo väistöön karkaava koira ja päinvastaiseen suuntaan

salamana syöksyvä peto.

Pekka tutki karhun kaatumispaikkaa, jonka merkiksi oli jäänyt maata vasten laonnut nuori kataja. Ei karvan karvaa eikä ainuttakaan veripisaraa. Niinköhän luoti jäi pedon sisälle? Toisen luodin jäljiltä oli kummun jäkälikössä parin metrin mittainen vako. Luoti oli osunut kuusen oksaan ja kimmonnut siitä maihin. Muutenkin laukaus oli lähtenyt vähän hätäisesti.

Kun olisi ollut kiikaritähtäin. Silloin petoa olisi voinut yrittää jo tuolta aukon takaa, tuelta. Pekka oli nähnyt karhun jänkänotkon yli sen istuessa koiran haukulla puskassa, mutta matka oli ollut liian pitkä avotähtäimellä. Hän oli hiipinyt keskelle avonaista notkoa näkösuojanaan sen keskellä seisova, tuskin miehenkorkuinen mäntyraasi. Oli siitä enempää miettimättä ampunut käsivaralta. Mitään heeperiä ei ollut tuntunut, oli tullut oltua ehkä liiankin itsevarma. Ja tässä sitä oltiin, voi helkkari!

Pekka otti Murin hihnaan ja lähti kävelemään verkkaisesti kohti Maijuhonselkää. Matinpalon laidassa mies ja koira joiivat tutuksi tulleesta hetteestä. Muri seurasi kiinteästi ruskeilla silmillään kuppia repun taskuun sullovaa isäntää, josko samalla löytyisi jotain suuhunpantavaa. Vielä ei ollut kuitenkaan sapuskan aika ja koira tyytyi huiskauttamaan häntäänsä. Oli kuin sekin olisi vaistonnut äskeisen pyynnin epäonnistuneen ja halunnut eleillään hyvittää harmistunutta isäntää.

Metsästyskoirista kehittyi vanhemmuuttaan todella viisaita otuksia, jotka pystyivät isäntänsä pienestäkin merkistä tajuamaan mitä seuraavaksi tehtäisiin. Ehkä niiden viisaus oli osaksi isännän mielikuvitustakin, mutta varmaa oli, että koirat osasivat ajatella.

Pekka hymähti puoliääneen muistaessaan kerrallisen television koirakouluohjelman, jossa joku asiantuntijana esiintynyt tantha kertoi, etteivät koirat osaa ajatella. Tuon tädin

mukaan koirat oli opetettava ikään kuin roboteiksi tekemään vaistomaisia suorituksia isännän komentojen tahtiin.

Sen tädin olisi pitänyt olla kairassa katsomassa kuinka Muri järkeili yrittäessään jallittaa esiin louhessa lymyävää näätää, tai kuinka se hirvenhaukulla tähysti välillä sivuilleen ja taakseen nähdäkseen joko isäntä oli hiipinyt ampu-mahollille. Miten tuollaisen tähystämisenkään saattoi muuten selittää kuin sillä, että koira osasi haukulla odottaa isäntää pyssyineen, siis ajatella häntä.

Maijuhselän jyrkkää itänokkaa kavutessaan Pekka huomasi kelaavansa äskeistä tapausta. Karhu oli ollut valtavan suuri, suurin mitä hän oli koskaan nähnyt. Se saattoi olla itse Nelikyysi, jonka nimen Pekka oli antanut useampana keväänä viimeisiltä hangilta vuottamalleen jättikarhulle huomattuaan, että sen oikeasta takatassusta puuttui ulomainen kynsi. Peto oli kulkenut pesimässä jossain Kittilän suunnalla, ehkä Naskama-aavassa tai Uurrekarkioilla, ja palailnut joka kevät tänne Ivalojoen kanjonin tunturipaloihin. Alueella asusti muitakin karhuja.

Pekan täytyi pysähtyä rinteen päälle päästyään puhaltamaan. Yli kolmiviikkoinen kävely alkoi painaa jo jäsenissä. Viisikymppisenä ei ollut enää parhaimmillaan tällaisiin pitkiin rämpimisiin. Nuorena kävely oli vain nostanut kuntoa päivä päivältä.

Mies istui kaatuneen kelon rungolle ja katseli kuusten välistä näkyvää, illan hämyssä tummansinertävän yleissävyn saanutta Taimenjoen laaksoa. Se oli muuttunut jo kovin syksyisen näköiseksi ruskalehtien pudottua jokea reunustavan rudon koivuista ja pajuista. Myös joen kahta puolen kulkeva jänkäjuonne oli haalistunut odottamaan ehkä vain päivien päästä satavaa ensilunta.

Pekka oli metsästänyt näissä maisemissa kohta parin vuosikymmenen ajan. Inariin hän oli kulkeutunut Länsi-Lapista, josta oli viimeisinä nuoren miehen hulluina vuosinaan samonnut laajasti pohjoisia kairoja menettäen lopulta sydämensä Inarin ja Koilliskairan erämaille. Koilliskaira oli sittemmin saanut jäädä, kun alueesta muodostettiin Urho Kekkonen kansallispuisto ja ulkopaikkakuntalaiset metsästäjät häädettiin sen ulkopuolelle. Monet laavusijat ja nuotiopaikat sinne olivat jääneet Pekaltakin sammaloitumaan ja monet tuimat karhunajot tulvahtivat aina mieleen Nuorttia, Korvatunturia ja Jaurua muistaessa. Inarissa tätä miehen aiempaa metsästäjähistoriaa ei monikaan tiennyt, eikä hän ollut sitä isommin tullut mainostaneeksi.

Syntyjään Pekka ei ollut Lapin miehiä, vaan kainuulaisia, joiden hän oli joskus kehaissut osaavan ottaa hengen pedoilta ja hirviltä siinä missä Lapissa savukoskelaisten. Kainuulaisilla ja saulaisilla oli tuon huumorinviljelyn mukaan myös yhteneväinen vietti omaperäisiin metsästystapoihin ja joustaviin metsästysaikoihin. Kumpienkin viettiä olivat olleet aikanaan kiihdyttämässä nälkä ja köyhyyskin. Nykyään sitä pitivät vireillä ehkäpä vain jonkinlainen itsenäisyys ja itsepäisyys, lainvalvojien näkökulmasta piittaamattomuus Helsingin ja pian kai Brysselinkin herrojen laatimista laeista eli lainkunnioituksen puute.

Vaikka Pekka oli avannut silmänsä ensimmäisen kerran pienessä, piipunsavun pinttämässä kainuulaismökissä, katsoi suku hänen perineen pyyntiverensä pohjoispohjalaiselta, savolaista ja ties mitä muuta sukujuurta omanneelta isoisältään. Tuo vanha turkispyytäjä ei ollut kuitenkaan ollut oppejaan pojanpojalle antamassa, vaan ensimmäiset vanhojen pyyntineuvojen mallit hän onnistui kinuamaan äidiltään. Äiti se taisi vuolaista pojalle ensimmäiset linnunloukun lukotkin kielivarpoineen. Pekka oli tuskin vielä

Palokarhut on kertomus Hammastunturin erämaasta ja siihen rajoittuvasta Lemmenjoen kansallispuistosta. Se ei ole tervaksentuoksuinen erätarina, vaan tositapahtumista ainekset saanut kuvaus eräästä vuodenkierrosta ajalta, jolloin erämaita valmisteltiin eurokuntoon laatimalla niille suojaavia lakeja, asetuksia sekä hoito- ja käyttösuunnitelmia. Karhun vuosisatainen kevätmetsästys oltiin kieltämässä uudella metsästyslailla, tuon uudenlaisen sivistyksen nimissä.

Tänään voidaan katsoa taakse päin, miten uusi järjestys suojeli erämaat petoineen.

Pallokarhut sijoittuu aitoon erämaahan ja joku voi olla tunnistavinaan kirjan tapahtumista myös aitoja henkilöitä. Se lukijalle toki sallittakoon.

